

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**ECCLESIASTICAE || DISCIPLINÆ || LIBRI SEX: || DE
CANONICA ET MO- || nastica Disciplina collapsa
restau- || randa, pristinoque nitori || restituenda. ||**

Schulting, Cornelius

Coloniae Agrippinae, 1599

VD16 ZV 14233

8. De corruptæ Disciplina Caluinistarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63372)

Religionis omnem obedientiam & disciplinam tanquam matrem diuini cultus & omnis pietatis ac religionis è medio tollat. meritò relinquenda ac deserenda est. Arrius adeò bonæ Disciplinæ aduertatus est. vt Crapularum librum scripserit auctore Casare Baronio tom. 3. Annalium, pag. 159. libr. 5. & ob hoc habitus omnium pessimus fuit, eodem to. 3. idem pag. 260. lin. 10. idemque Arrius secum virgines ducebat meretriculas. idem eod. fol. 167. lib. 50. Arriani adeò erāt pro caces, vt nullò edicto Imperatoris possent cohiberi. Baro. to. 4. Annalium fol. 409. Vide de hoc argumento latius D. Thomam Stapletonum in libr. 13. Demonstrationis Principiorum fidei in Ecclesiastica successione defensione, & latentis Ecclesiæ confutatione cap. 14. quod nulla Disciplina in Protestantium Ecclesia his multis seculis apparuerit.

CAPVT VIII.

De Disciplina Calvinistarum.

Quamquam diuersis de Disciplina Ecclesiastica extantibus editis ab iisdem libris, videntur Disciplinam excolere Ecclesiasticam maxime tamen si rem exactè examinemus, licet nonnulli hac in parte Lutherani sint meliores, nihilominus eosdem plurimum in Disciplina deficiere fructus pessimi istius sectæ satis toti mando declarant. Fateor, tractauit hoc argumentum in suo genere accuratè Bonaventura Cornelius Bertramus ex præscripto Beza in libr. de Politia Iudai.

Iudicia Ecclesiastica & Ciuili, & Anoninus quidam Calvinista Puritanus Anglus in libro cuius hic titulus est. Ecclesiasticae Disciplinæ & Anglicanae Ecclesiae ab illa aberrationis plena è verbo Dei & dilucida explicatio, liber impressus est Rupellæ Anno M. D. LXXIV. & alius quidam, vt ex dedicatione ad Casimirum apparet Heydelbergenfis Theologus qui nomen suum in fine Præfationis ad Casimirum his subiectis literis professus est: I. B. A. C. in duobus libris, quorum epigraphæ est De Politia & Disciplina Ciuili & Ecclesiastica, tum Israelitica tum Christianæ Reipub. in quorum posteriore aliquid de Senatu Ciuili dicitur: at de Ecclesiastico pluribus agitur, vt etiam de Disciplina Ecclesiastica, quam à Patribus ad nos vsque peruenisse firmiter probatur. Liber est impressus Lugdunî Batauorum apud Leonhardum Nieselum Anno 1585. postremò ante annos pluresculos de Administratione Ecclesie tres libros edidit titulo Ecclesiastici nempe Ann. 1581. accedit liber Theodori Bezae de Excommunicatione & Erasmi de eodem argumento. Nec fugiunt nos Synhodieorum varia & multiplices pro locorum, in quibus habiti sunt diuersitate, quæ ad manus nostras non editæ sed M. S. peruenerunt, ex quibus inter se collatis vt etiam ex libris antea nominatis deprehendere manifestè & quasi manu palpare possumus eos esse Catholicorum turpissimas simias, sicut Lutherani simiæ sunt in Officijs Ecclesiasticis multis retinendis Catholicorum vt à me in Commentarijs Ecclesiasticis ex Cypriano ad Iubaianum ostensum fuit, ita in imitanda Disciplina ve-

na ve-

na veterum Patrum & Conciliorum retinenda, conseruanda ac reuocanda Calvinistæ se reuerasimias ostentant, vt ex Comparatione Conciliorum Catholicorum & Synhodorum Belgicarum ac Gallicarum liquidissimè apparet & constat. Quam autem Calvinistarum de disciplina libri imperfecti sint, & quid quantumque in ijs desideretur, partim ex collatione superius à nobis traditorum, partim ex sequentibus à nobis demonstrandis magis apparebit. Quod verò eorum Disciplina non compleat omnes numeros nec primitiua nascentis veteris Ecclesiæ effigiem expresse famque imaginem representet in omnibus, sed multis modis mutila sit manca ac imperfecta in sequentibus latius Deo duce demonstrabitur. Principio quoniam se exemplo Politicæ Iudaicæ & Synagogæ veteris reformatores Ecclesiasticæ disciplinæ ac doctrinæ in scriptis suis passim esse iactant, ostendam Deo volente, reuera nihil minus iure ipsis competere posse. Nam tēpore prophetarum duplex fuit reformatio vt & regum temporibus. Prophetæ enim reprehenderunt corruptelas synagogæ vt Ieremias, Oseas, Amos, & alij. Pientissimi autem reges Ezechias, Iosaphat, Iosias collapsum penitusque extinctum per reges idololatrias prædecessores ipsorum diuini numinis cultum restituerunt. Prophetæ non abrogabant totam synagogæ formam propter abusus, sed tantum corruptelas superstitiones & abusus, qui intrinsecus culparunt, idque magis ex parte peccatorum & sacerdotum ipsorum qui rebus sanctissimis turpissimè ad quæstum & ad hypocrisis abutebantur, quam ex parte rerum & cultus ipsius.

qui adhuc satis erat integer iuxta legem Mosaicā: similiter reges prædicti non nisi iuxta legis formam, quam à sacerdotibus acceperant, reformarunt, nouum nihil proprium inuexerunt. Ast Prophetæ qui contra Israelitas & Samaritanos prophetarunt post defectionem à regno Iuda, ipsi omnes idololatricos cultus Israelitarum in Samaria omninò & penitus condemnarunt. Veteres autem & pij reges cessante cultu veterem formā restaurarunt euerso etiā templo atq; penitus deiecto, idem de nouo est reædificatum, totusq; cultus legitimè restauratus, vt à duce Zorobabele & Nehemia post reditum à captiuitate Babylonica, ac postea à Iuda Machabeo post cæsos duces Antiochi. Maxima autem religione & studio in tam varia reformatione laboratum esse, vt ne vel latum vnguem à veteri forma per Moysen præscripta recederetur, nihil penitè innouaretur veteris illius populi historia luculentissimè ostendit 4. Reg. 18. & 23. 2. Paralip. 17. & 20. 2. Esdr. c. 8. & seqq. 1. Mach. 4. & seqq. At Caluiniani nostri temporis Deformatores hæretici nouam planè formam & fabricam, non aut antiquam & veterem Ecclesiæ Christianæ restituant ac reuocant. Porrò Caluianos Disc. Eccl. penitus tollere è medio declarat Clariss. vir & eruditiss. Nicolaus Villagno eques Rhodius opuscul. seu lib. 1. adu. nouitium Caluini Melanchtonis atq; id genus sectariorum dogma de Sacramento Eucharistiæ. lib. inquam 1. ca. 89. Non defuit, ait, nobis in rebus plurimis discordiæ occasio, cum funditus Ecclesiasticam Disciplinam ij tui Ministri euertere abolereq; contenderent

atque

atque nos ad nouam quandam regulam adigeret. In eadem sede contra omne vetustatis exemplum alternatim duo pari prerogatiua sacerdotio fungebantur. Vbi vnus hebdomadae spacio ministerio functus esset, cedebat alteri vt hebdomadatim essent sacerdotes & diaconi. Damnant manuum impositionem. Tradunt in Ecclesia neminem auctoritate reliquis excellere, quod omnes Christiani sint regale sacerdotium. Sibi omnes persuadent se esse religionis scientia praeditos etiam antequam literas didicerint, quod eam Dominus paruulis reuelarit non sapientibus. Summeque apud eos omnes perfecti Theologi sine literis & doctrina. Quae res memoriam mihi reuocauit eorum, quae a Tertulliano scripta sunt contra haereticos. Aliud in eorum disciplina non indignum adnotauit. Si se ad eos conferat aliquis, qui bene in Ecclesiam Romanam debacchetur, atque in ministros eius exquisitis & affectatis conuicijs insultet, missam excretur. Eucharistiam idoli nuncupatione insigniat, ad latrinas proficiscens, ad missam se ire proclamet sordes tersurus corporale postulet, Papam Antichristum nominet, Principes, qui Chrismate inficiuntur, signum bestiae accepisse, atque de execrationis poculo bibisse dixerit. Dies festos, quadragesimam alimque Ecclesiasticam Disciplinam ludibrio habebit, hic fidelis loco habebitur, & summis laudibus efferetur, vitae eius nulla ducta ratione. Vbi enim eorum quisquam crimen perpetrasset, inimitatis habendam esse rationem ostendebant atque gratiarum esse diuisiones. Sic mortem euasit, qui

qui nepoti proprio stuprū intulisse Richero tuo
& Pontano delatus & conuictus est. Sic excusa-
tus, vester Tourettus, qui literas nostras corrupit,
qui contempta sacramenti religione stationem
deseruit, atq; ad religionis apostatas transfugit:
excusati, qui cum infidelibus fornicati sunt, ve
eorum in mentem mihi venerit, quæ à Tertullia-
no hæreticis obijciebantur, eis esse negotium nō
erudiendi aut instruendi, sed Ecclesiam euerten-
di ad hoc enim opus solum se blandos & humi-
les præbuerunt hætenus Nicolaus Villagno li. 1.
cap. 89. In factis particularibus propositis & con-
clusis in Concilio habito Lugduni X. Augusti an-
dom. 1563. Ad articulos à fratribus Normanniæ
propositos articul. 18. Ad illud quod allatum est
à Ministro Normanniæ an liceat ducere in vxō-
rē neptem responsum est, non debere scandalum
præberi per huiusmodi coniunctiones dempto
tamen scandalo permittitur Archibaldus Hamil-
tonius lib. 2. Demonstrationis Calvinianæ Con-
fusionis ca. 3. fol. 147. Itane vero vobis errata ve-
stra leuia esse videntur, quæ non modo Eccle-
siasticam Disciplinam penitus abrogant, sed re-
ligionem Christianam conuellunt, charitatem
tollunt, Spiritum sanctum procul ab hominum,
cordibus profligatum in exilium mittunt, præ-
cipuos deniq; articulos fidei prorsus expungunt.
Aut quis quæso in Ecclesia ordo, quæve Disciplina
potest seruari inducta omnium in Ecclesia sen-
tientium æqualitate vt in omnibus Calvinista-
rum Synhōdis notare licet, neminem oportere
regimen aut dominium habere in alterum. Aut

Bbb

quis

quis charitati locus erit, si vindictam ex animo non licebit remittere? Aut quid in religione Christiana saluū & integrum remanebit vbi ad Iudicam Politiam & emortuam Mosaicæ legis litera omnia reuocabuntur? Quomodo denique si multa spiritus sancti præsentia sit hominum corda inhabitans præcipui fidei articuli non perfringuntur. Sint sanè hæc vobis parua & cum problematicis Scholasticorum quæstionibus verè comparanda: At pijs talia profectò videbuntur & erunt quæ posita totam Christianam religionem à fundamentis sic euertant, vt extra quæstionem sit eos qui de tantis rebus à se inuicem dissident. *in doctrina vnitatem tenere non posse. & infra lib. c. 3. fol. 151. b.* rursus à vobis petò cur omnis generis laicos in vestrum confessum admittatis, etiam ad exercendam disciplinam vt sunt seniores? cur ab ijs sententias rogetis? Cur denique non laicis modo sed & mulieribus docendi, dicendi, sacramenta administrandi potestatem faciatis? Vultis hic quoque nomina referam. An verò cum ea non vobis tantum sed omnibus nota sint, rectè ista omnia fieri defendetis? Tertullianus vestram confusionem depingens nihil differentie esse affirmat apud hæreticos inter lepram & non lepram, oues & hédos, fideles & excommunicatos, pios & publicos peccatores. modò quis se fidem habere dicat ab hypocausito & popinis perinde vt ab oratione accedere possunt communicaturi. Ipsæ porrò mulieres hæreticæ, ait idem Tertullianus, procaces, quæ audent dicere, docere, contendere, exorcismos agere, repromittere, forsità & sacras

Inter-

interpretari literas. Mulieres deiparam virginē
blasphemant & quædam se non minus potuisse
Christi matrem fuisse, quam virginē Mariam ter
impijs faucibus pronunciare sunt ausæ: & tales
ad agenda publicā poenitentia non adigitis, sed
in summo etiam honore & precio tales habetis,
talis foemina cuiusdam auctoritatem magis quā
vllius Episcopi sequimini: scilicet inter vos tales
& à tali gubernatos regimine ordo vllus consistē-
re potest, inter quos mulieres sacerdotalia mune-
ra inuadunt, Deiparā & eius filium impunē blas-
phemant, inter quos sacerdotes omnes, omnes re-
ges videri volunt, inter quos denique sic libera,
soluta & sine ordine sunt omnia, vt nemo alteri-
us sensum sequi sustineat, inter quos postremo, si
sententiam dicit vnus, contradicit mox alter, ter-
tius ne alterutrum superiorem se agnoscere vi-
deatur, nouam ab utroq; sententiam comminisci-
tur. Quis hic ordo aut quæ vnitas vel disciplina
esse potest? hactenus doctē & piē Hamiltonius. i-
dem lib. 1. Confusionis Calvinianæ c. 4. fol. 18. Du-
rauit in his malis sub regina scilicet matre Eccle-
siasticæ Disc. forma, si non castigandis impijs ido-
nea, at bonis tamen omnibus vtcunque ferenda,
Neq; aliter quam cū multi mali humores in cor-
pore insunt, non simul vt ab ijsdem infestari cœ-
perit, protinus concidit: sed viribus suæ naturæ
insitis contra eosdem aliquamdiu decertans egrē
licet & cū dolore subsistit: ita in Ecclesia Scotica-
na contra insurgentes & numero & audacia inuā-
lescētes improbos legū & ordinationū antiquarū
firmitate subnixi, si nō in pristino nitore, saltē in

facie non prorsus aspernanda permansit, perdit-
 rautque eousq; donec rebus omnibus ad insur-
 rectionem compositis, consilia sua & copias ex-
 plicare atque aperta vi sacras ædes inuadere, Ec-
 clesiasticos viros disturbare coniurati cœperunt,
 quo tempore nimis utiq; sero nil non fecit, quod
 quidem in se esset religiosissima princeps, ut si-
 des integra apud Scotos seruari posset. Sed hoc
 totum ea tempestate nequaquam fuit. Inde enim
 Ecclesiæ Disciplina profligata & eius in locum
 præsens confusio fuit inuecta, singula deforma-
 tionis capita, tum in Disciplina & moribus tum
 in doctrina nihil attinet repetere. earum autem
 omnium rerum per vos mutatio inducenda, quæ
 religionis reformatio, sed deformis quæ
 uersio iure optimo vocari debeat. hæc ille. Acta-
 nè si in vitam ac mores Calvinistarum inspiciamus
 ac intueamur facillimum inde erit tanquam
 in speculo contemplari qualis, sit Disciplina
 nempe veterum hæreticorum Disciplina confi-
 milis compar ac germana, nam eorum sunt so-
 boles, generatio & confusio ut ex collatis dogma-
 tibus intelligentibus manifestè constat. Videamus
 ex B. Hieronymo qualis vita, mores Disci-
 plina veterum fuerit hæreticorum atque inde
 dem planè de nouis ex veteribus hæresibus
 tuendum erit. Hieronymus tom. 1. in epistola ad
 ad Principiam cap. 5. ait cauteriatam eos habere
 conscientiam, & ob libidinosas hæreticas frœni-
 nas to. 1. epistola 29. ad Theodoram hæresin impu-
 tissimam vocat. & in Catalogo de Viris Illustri-
 bus in Nouatiani vita hæreticos ambitiosos vo-
 cat

cat quia Nouatianus contra Cornelium sacerdotalem Cathedrâ conatus fuit inuadere. Quin & crudeles sunt Catholicosque in exilium eiciunt, nisi suæ fidei velint subscribere, vt in Catalogo virorum Illustrium in Lucifero ostēdit. Blasphemiam in apertam prorumpunt vt in Eunonio ibidem testis B. Hieronymus, & blasphemia Calvinistarum in Eucharistiam non est ignota. eandem blasphemiam in B. Mariam virginem exercuit Heluidius to. 2. epistola aduersus Heluidiū cap. 8. idem S. Hieronymus, nec ab ea blasphemia matris domini alieni sunt Calvinitæ. Hæretici ventri & gulæ immoderatæ dediti to. 2. lib. 1. contra Iouinianum ca. 2. & voluptuosissimi concionatores, ibidem in fine, dæmonum turbinibus exagitantur & sunt superbiissimi tom. 2. li. 2. contra Iouinianum ca. 2. in fine Proteos & lubricos serpentes ac Epicureos vocat. ibid. ca. 13. rursus Epicureos Baccho & Veneri deditos gloriari in multitudine discipulorum ibidem c. 19. in principio idem de luxuria. Iouiniani & Epicureismo sæpe identidem repetit. ibid. cap. 19. & in medio & aduersus Vigilantium ca. 1. persecutiones mouent tom. 2. epist. 56. ad Apronium, & laborant inuidia tom. 2. epistola 61. ad Pammachium ca. 4. contra eorum maledicentiã & blasphemias differit to. 2. lib. 2. aduersus Ruffinum ca. 5. & lib. 3. aduersus Ruffinum cap. 11. non esse tamen nobis reuerenda conuicia latè probat, ibidem Impudicos esse hæreticos exemplo Priscilliani confirmat tom. 2. aduersus Pelagium ad Ctesiphonem blandos esse adulatōres ad simplicem popellum decipiendum

dum to. 2. libr. 1. Dialogorum aduersus Pelagium
 cap. 2. Blasphemiam Vigilantij perstringit tom. 2.
 epistola 75. contra Vigilantium. proprium hære-
 ticorum est discerpere vitam Catholicorum &
 & maximè sacerdotum to. 2. epistola 78. nec victi
 quidem cedunt to. 2. epist. 79 ad Alipium & Augu-
 stinum assidua mouent contra Ecclesiam bella
 to. 3. epist. 103. ad Paulinum blasphemiam Monta-
 ni retundit to. 4. proæmio in Esaiam, populo ad-
 blandiuntur. to. 4. c. 1. Esaiæ. ex superbia ædificant
 turrim Babylonis. to. 4. l. 2. Comm. in cap. 5. Esaiæ.
 Lucifer hæreticorum caput. tom. 4. lib. 6. Comm.
 in cap. 13. Esaiæ. De Ecclesijs Christi faciunt syna-
 gogas Diaboli tom. 4. libr. 6. Comin. in cap. Esaiæ
 13. superbiæ turrim ad cælum vsque volunt ex-
 struere tomo 4. lib. 6. Com in cap. 16. Esaiæ. Auari
 hæretici & hypocritæ ibidem mendaces & gulo-
 si tom. 4. libr. 9. Commentar. iu cap. 30. Esaiæ. Se-
 ctarij nullam retinent veritatem tom. 4. libr. 18.
 Comment. in cap. 65. Esaiæ. De hæresibus nulla
 dubitatio est, quin secundum falsam fidem vni-
 uersa falsa possideant tom. 6. libr. 2. Comment. in
 cap. 4. ad Ephesios. Cur igitur non & falsam cor-
 ruptamque Disciplinam? Ecclesiæ puritatem sua
 pollunt turpitudine. tom. 4. libr. 1. Commentar.
 in cap. 2. Hieremiæ gulæ & ventris causa extruunt
 hæreses. in cap. 3. Hieremiæ. hypocritæ. in cap. 9.
 Hieremiæ, latrantes canes in Proæmio Hieremiæ:
 Doctores Ecclesiasticos persequuntur in cap. 20.
 Hieremiæ: per dæmonem loquuntur in capite 23.
 Hieremiæ: famosos libellos spargunt. ibidem
 hæreticorum vita delicata & voluptuaria. in cap.
 23. Hie.

23. Hieremiæ blandiuntur auditoribus & eorum
 verba sunt paleæ. in cap. 23. Hieremiæ Praxin im-
 pudicam exercent sub prætextu pietatis. in capite
 29. Hieremiæ: Hæretici Epicurei falsitate dogma-
 tum suorum stimulant se prædicare virtutem. in
 cap. 13. Ezechielis: sunt inconstantes. in cap. 16. E-
 zechielis: serpentes sunt & seductores. in cap. 32.
 Ezechielis. Diabolus eorum princeps. in capite
 38 Ezechielis: sunt impudentissimi. in capite 8.
 Ecclesiasticis: imò omnia vitia concurrunt in hæ-
 reticos. in cap. 39 Ezechielis: impediunt bona o-
 pera in cap. 6. Osee: ab errore gentilium parum
 differunt. in cap. 7. Osee: veritati miscent menda-
 cium & magnus sensus eorum princeps. in cap.
 12. Osee: omnes nempè 4. gradus peccatorum in
 hæreticis inveniuntur. in cap. 1. Amos. falsam ha-
 bent armaturam. in cap. 2. Amos. Inepta & insa-
 na figmenta habent & comminiscuntur. in cap.
 4. Amos: vaccæ sunt pinguissemæ. in capite 4. A-
 mos: blandi adultores sunt & capiunt munera
 in cap. 5. Amos: hæretici & Iudæi deteriores sunt
 persecutores Ecclesiæ quam ethnici. in cap. 1.
 Abdiæ: hæretici terrenam & carnalem habent
 doctrinam. in cap. 1. Micheæ: annunciant fausta
 munerum causa, sola fide blandiuntur suis abs-
 que operibus. in cap 3. Micheæ: hæreticorum fon-
 tes corrupti & decipulæ eorum sophismata. in
 capite primo Nahum: ornata & expolita verbo-
 rum folijs dogmata hæreticorum. in capite 2.
 Nahum: Carmen Syrenarum blandities hæreti-
 corum. in cap. 3. Nahum: quod si teste Tertullia-
 no, Doctrinæ index est Disciplina & contraria

Contrariorum sunt consequentia, habetque Cal-
 uiniani peruersam Disciplinam de doctrinae fal-
 sitate quis dubitabit? Philumenam virginem hæ-
 reticam angelus Diabolici spiritus impleuerat
 in c. 1. ad Galatas, sunt leues & inconstantes. in c.
 4. ad Ephesios non sunt digni Christianorum no-
 mine cum violent nouum & vetus testamentum
 & quod ijs in scripturis aduersatur eradunt, in
 proximo in epistolâ ad Titum, mendaces sunt in
 psal. 5. sepulchra dealbata & hypocritæ ibidem,
 portæ mortis in 9. psal. simplicem multitudinem
 decipiunt in psal. 67. serpentibus comparantur
 in psal. 139. Instabiles sunt in psal. 143. contentio-
 si ibidem docent viam latam non angustam com-
 7. in psal. 178. fa. 1. laeus eorum sermo in
 psal. 143. sed lingua virulenta. in 2. expositione in
 psalmum 119. ex his D. Hieronymi verbis facile
 quilibet per se colligere poterit, qualis heretico-
 rum & Calvinistarum sit Disciplina aut esse pos-
 sit. Adde iam me ingenuè quoque fateri in libris
 Ioannis Caluini, in locis Communibus Petri Mar-
 tyris & Sadelij lib. de Disciplina & Ioannis La-
 lco. de Disciplina & apud Bucerum in libris de
 Regno Christi multa pulchra & præclara exsta-
 re de hoc argumêto & maximè in Synhodie Cal-
 uinistarum Belgicis & Gallicis, sen tantum reue-
 ra rem inspiciendo minuta sunt & tenuia hæc o-
 mnia, si cum Catholicorum scriptis de Disciplina,
 quorum quatuor his libris meminimus, con-
 ferantur. Quin & in Anglia duplex Calvinista-
 rum genus. De disciplina quoque disparem tue-
 tur opinionem, sicuti & in Officijs Ecclesiasticis
 ab

ab ijs variari alibi obseruauimus. etenim rigidū illud Calvinistarum genus quod se Puritanum vocat, omnem Disciplinam quæ ex iure Canonico hauritur, abominari videtur contra alterum genus, quod Calvinopapistarum vel non residentium appellatur, Disciplinam Canonum nobiscum amplectitur libenter. Et vt semel omnia ac breuiter dicam Calvinistæ Catholicorum magna ex parte sunt simiæ in tractatib. de Disciplina, nam quicquid boni habent in hac materia, ex nostris fontibus in suos riuulos deriuarunt, exceptis suis commentitijs commentis seu figmentis & additionibus proprij cerebri, quæ vniversæ antiquitati, vt suo loco & tempore ostendemus, aduersantur. Quid verò mirum proteri & conculcari ab ijs solidam canamque veterum Disciplinam, cum Disciplina doctrinæ index sit & testis, & vocata in dubium re omnium maxima & sanctissima religione, leges item moresque antiquos, virtutem omneque honestum in dubium vocari, hominem potius hæc instituto & opinione quam vi & natura sua constare: sicque omnis honesti rectæque rationis habentis solutis, omni que disciplina tublata, à virtute ad vitia non iam pedentim & lento gradu sed præcipi cursu disceditur, sic omnis honesti alea proijcitur. Nam vt firmæ & constantis de religione opinionis, omnis ordo, disciplina, virtus & honestas inseparabilis & perpetuus comes est, quarum rerum illa mater, nutrix existit & custos, quarum munera & præmia secum defert, quibus item maximum decus addit, summamque facit fidem & auctori-

Bbb 5 tatem

*D. Stapletonij
Triplica
Vithakerū
contrali. 2.
cap. 19. pulcherrimè.*

tatem; Sic vera & constanti religione perturbata aut penitus ex aliqua Repub. sublata ac in perpetuum exilium acta, comites eius virtutem, honestatem, Disciplinam legum atque magistratum auctoritate excludi est necesse. Quid enim illum animum potissimum mouebit, quem metus diuini numinis omnia perspicaci suo oculo intuentis non mouet, aut quid apud illum magnum erit, apud quem ea, quæ maxima & sanctissima sua natura sunt, momentum habet nullum. Diurnæ feбри est persimilis doctrina Calvinistarum, quæ nunquam ægrum deserit, nisi prius al quod vitium tanquam signum & monumentum sui in agro corpore reliquerit sic Doctrina Calvinistarum signum suæ corruptelæ relinquit pessimam corruptissimamque Disciplinam. Sed ab eorum coryphæo & quasi architecto Ioanne Caluino exordiamur, qui huius causæ signifer est. Is in suis Institutionum libris nonnulla de disciplina Ecclesiastica præclara quidem suppeditat, sed vt perpetuò in omnibus ferre proreconstantior & Chamalæonte mutabilior sibi ipsi in hac re contradicit multaque tradit, quæ priorem eius doctrinam funditus euertunt. de priori antea de posteriori postea videamus. Itaque l. 4. Institutionum ca. 12. de Disciplina quædam tradit, quæ rectè explicata & intellecta sanius utpote ex nostris fontibus deprompta & hausta recte quidem se habent. sed dum libr. 2. Institut. capit. 7. sect. 5. 6. 7. explicans vsum legis docet ad externam disciplinam conseruandam tantum eam traditam vt & in Concordiæ formula de

*vide capit.
19 lib 4 Institut. de Libertate Christiana.*

tertio vsu legis, folio 566. & 585. habetur. cum interim ab obseruatione legis nos liberet imò legem ibidem doceat impossibilem obseruatu, nonne quod antea extruxerat bene, iam malè destruit? Nonne cum lib. 4. Institutionum cap. 10. v. 12. nouitios canones vmbatile & euanidum Disciplinæ spectrum appellat, Decretum Gratiani intelligens cum Luthero sentire videtur, totum Decretum aureum Disciplinæ Ecclesiasticæ Corpus flammis tradendum & absumendum esse, in quo sanè non noui sed per antiqui Canones continentur plurimi insignes. Quisquis sanè aureū Decretum Gratiani thesaurum & Corpus præstantissimum totius disciplinæ Ecclesiasticæ ex omnium grauißimorum Canonistarum iudicio aspernatur; is se Capitalementem hostem disciplinæ Ecclesiasticæ, quicquid interim simulet, profiteretur, Consentaneè interim veritati docet idem l. 4. Instit. c. 16. & c. 1. ob Disciplinæ neglectiōem non protinus Ecclesiam esse deserendam & in li. 3. Instit. c. 4. Pœnitentiam esse Ecclesiæ disciplinā & vitæ austeritatem in satisfactionibus, sed male reprehendit veterum Patrum & aliorum in flo
li. 3. c. 4. ver.
 renti Ecclesiæ statu Disciplinam eosq; omnes im
25.
 modici rigoris accusat vt palpum obrudat populo, cum multi hodie docti & pij viri optarent
ver. 38. &
 terem illam disciplinam posse restitui. Nec infi
vi. c. 4. lib.
 ciamur aut tergiuersamur veram vitæ correctio.
 3.
 nem à radice prima nempe mentis renouatione proficisci vt eodem capite 758. recte asserit Calvinus, sed per mentis interiorem reformationem exteriora pœnitentiæ opera minimè excluduntur.
 Pro-

Profectò verissimè & rectissimè Episcoporum officium esse dicit l. 4. ca. 7. v. 27. plebis & cleri licentiam disciplinæ leuerrate coercere, & inter tria officia Episcopi tertium esse monere, hortari, corrigere eos qui peccant, ac in sancta disciplina populum continere l. 4. Institut. c. 7. v. 23. & v. 6. eodem cap. & lib. 4. & postremum caput iurisdictionis Ecclesiasticæ Episcopalis contineri monitionibus castigatorijs aut censuris, Sed môstri simile foret, videre Episcopum Calvinianum, cum ius ordinandi Episcopos apud ipsos omnino deficiat vt docet Hieronymus contra Luciferianos & nos infra latius ostendemus, ideo prisca Disciplina, quæ exactiorem censuram de morib. cleri fieri præcipiebat apud nos fatemur aliquantulum vt hoc tribuamus Caluino l. 4. Institutionum ca. 5. v. 14. apud ipsos vero Calvinianos si rectam & veram antiquam formam spectes omnimodo obsoleuit, Pronunciat quoque non inrectè lib. 4. Institut. cap. 4. sect. 4. propter disciplinæ cõseruationem institutos Archiepiscopos, patriarchas, primates Neque incommodè docet de modo & forma obseruãta in Disciplina exercitio lib. 4. cap. 20. sect. 10. Faceffat modo absissa sãuaq; asperitas & tribunal illud, quod reorum scopulus iure nominetur. Non enim is sum, qui aut importunæ sãuitiq; faueam, aut æquum iudicium probari posse censeam, nisi temper assidente opima illa regum consiliaria & certissima, vt Salomo affirmat Prouerbior. 20. ca. regij chroni cõseruatrice clemẽtia quam primam esse principum dotem verè à quodam olim dictum est.

Vruu.

Vtrunque tamen magist' atui videndum, ne aut
 animi seueritate vulneret magis quam medea-
 tur: aut superstitiosa clementiæ affectione, in cru-
 delissimam incidat humanitatem si molli disso-
 lutaque indulgentia cum multorum perniciæ dif-
 fluat. Est enim & illud non abs re quondam sub
 Neruæ imperio iactitatum apud Dionem. Malū
 quidem esse sub principe viuere, sub quo nihil li-
 ceat, sed multò peius sub quo liceant omnia, hæc
 tamen de magistratu politico proferat, tamē ex
 similitudine rationis etiam ad Principem & ma-
 gistratum Ecclesiasticum pertinent. & libr. 4. In-
 stitut. c. 7. inter quatuor partes potestatis Ecclesi-
 asticæ secundam statuit Admonitionem & Cen-
 suram. Obiecit nobis Ioannes Calvinus in Com-
 mentarijs in cap. 7. O ex: In Papatu nulla est do-
 ctrina quæ sit inftar cauterij, vel quæ sanguinem
 eliciat, quoniam quiescunt Papistæ in suis fecibus
 ideo non apparet ipsorum peruersitas: sed hæc di-
 cta commodè in ipsos Calvinistas retorqueri pos-
 sunt. habent illi doctrinam & conscientiam cau-
 teriatam, quæ sanguinem eliciat, sicut, bibit mi-
 serorum, quæ sanguinis effusione violenta cres-
 cat, vt de illa secta sanguinolenta affirmari possit
 quod Thomyris regina cum oblatum sanguino-
 lenti regis Cyri caput sanguinolentum intingeret
 addens hæc verba dixisse fertur. Sanguinem sem-
 per sicuti, iam te sanguine satia. Christianus
 Massæus lib. 7. Chronicorum Mundi: testis est ca-
 lamitosa Gallia, & insuper inferior Germania.
 Sed vt paucis aboluam Disciplinam Caluina-
 nam, quam perperam Calvinus tenent de ea &
 scri-

scri-

scripserit cum ex plurib. alijs, tum ex tribus potissimum colligitur, primò per hoc quod l. 2. c. 7. Christianos liberat ab obseruatione legis, imò in v. 8. seq. legem impossibilem obseruatu statuit, secundo per id quoque omnem honestæ Disciplinæ rationem euertit, quod nudam & solam fidem absque bonis operibus iustificare libr. 3. cap. 11. v. 13. & seqq. omni conatu docet & in seqq. capit. bona opera nihil mereri asserit, & ab omni iustificatione excludit, denique quod libr. 3. cap. 19. libertatem Christianam in eo positam esse asserit, quod ab omni legis obseruatione & iugo per Christum simus liberati ver. 2. 3. 4. 5. 6. Conqueritur meritò pius & doctus Dei sacerdos D. Archibaldus Hamiltonius lib. 2. Confusionis Caluiniæ cap. 3. in Scotia per Caluianos ministros omnem disciplinam è medio fuisse sublatam hisce verbis.

Et prima quidem ad decipiendum *fraus in* ementita sanctitatis specie fuit posita, qua ut proficeretis magis non vulgarem sanctimoniam cuiusquam eorum qui propter pietatem in Deum homines commendati in Scotia vixerunt, sed Apostolorum ipsorum puritatem prævobis tulistis, hinc quæ ab ore vestro prolata tunc temporis audiebantur voces, aliud nihil quam Christianorum pietatem, quam lucem Evangelij, quam religionis castissimæ sanctitatem, quam cœlestem denique disciplinam & tantum non in terris angelicam viuendi rationem promittebant. Post hanc altera successit ad popu-

pularem occupandam gratiam paulò magis ef-
 ficax, ea autem erat sub libertatis Evangelicæ
 prætexu laxata populo licentia, non tantum sa-
 cra illotis manibus tractandi, sed eiectis legiti-
 mis pastoribus alios quos vellet constituendis
 quæ ad has accessit tertia omnium efficacissima
 fuit, sine cruciatu, sine labore, sine molestia, siue
 omni corporis castigatione viuendi vt quisque
 vellet permissa potestas, aut præsentissima po-
 tius ruendi in peius occasio immissa, per quam,
 quæ aspera & molesta erant, prædicatione vestra
 sublata, quæ blanda & ad voluptatem compo-
 sita videbantur, ea abundè propinata fuerant, vt
 si exempli causa restitutio, aut quæuis alia pro
 peccatis satisfactio iniustis alienarum possessio-
 num inuasoribus, durior doctrina videbatur,
 eam asperitatem vestra blandiloquentia non tan-
 tum emolliebat, sed in maximam viuendi licen-
 tiam conuertebat: dum satisfactiones quasuis
 pro peccatis ad commentitiam hominem doctri-
 nam nullo Dei verbo subnixam retulistis confi-
 mili modo si libidinosis hominibus omnis car-
 nis castigatio molesta erat, eam vno verbo re-
 mouistis, dum ieiunia, vota, & alias omnes pro
 carne edomanda pietatis exercitationes quasi
 humanas tradiunculas damnastis. Si denique
 peccata confiteri, aut vllò diuini iudicij metu
 terferi graue & molestum fuit, & hanc quoque
 vtranque sollicitudinem, in summam viuendi
 vel securitatem vel facilitatem subtiliter con-
 uertistis, dum diuini iudicij metum, diffiden-
 tiam, confessionem peccatorum conscientiarum
 carni-

carni-

carnificinam à diabolo pro excrucian-
 dis hominibus & ad desperationem adigendis excogita-
 tam esse docuistis. Post quæ illectamenta alli-
 ciendis infirmis nimis per se alioqui efficacia
 ut spes prædæ in diripiendis Ecclesiasticis bonis
 & immunitate Decimarum obrinenda tanquam
 offa quædam obiecta fuit: factum subito est, ut E-
 uangelium vestrum his modis populo commen-
 datum, longe acceptissimum redderetur plurib.
 vno fere momento ad illud confluentibus, quam
 in prisca fide veteri doctrina ac disciplina multò
 licet magis saluari perstabant. neq; sanè miran-
 dum fuit, si homines rerum imperiti & à labore
 ad libidinem alioqui procliues, ea doctrina facil-
 limè caperentur, quæ citra omnem corporis & a-
 nimi cruciatum, cum iucundissima libertate fœ-
 licitatem vix votis sperandam promitteret: quæ
 vnumquemque verbi diuini quasi spiritualis cibi
 propinatore, interpretem & iudicem sibi ipsi
 constitueret; quæ deniq; non modo peccandi im-
 punitatem peccatorum confessione & pro ipsè
 satisfactione sublata, præstaret sed in pastores
 etiam acriter & seuerè auimaduertendi potesta-
 tem faceret. hinc quanta omnium ordinum con-
 fusio sequuta sit, etiam si verbis eam tegere & dis-
 simulare vehementer nunc cupitis, deploranda
 tantum Reipub. nostræ non tam immutata quam
 inuersæ facies omnium oculis contuendum sub-
 iicit, nulla hoc loco Itali pictoris arte vel mea
 exaggeratione opus est. Clarius ac disertius, res
 ipsa loquitur, quam quisquam non dico penicil-
 lo ducere, aut verbo exprimere, sed ne iugenio
 quidem

quidem & cogitatione consequi queat. Sed ne
 eius quidem confusionis deformitatem ipsi vos
 sub finem occultare potestis, tantum quam fate-
 ri veritas nimium testata compellit, eam in cor-
 ruptæ naturæ rebellionem omnibus hominibus
 communem more vestro transcribitis, ut quod
 doctrinæ vestræ acceptum referri debet pestife-
 ra, id in aliam causam deriuatum minus sentia-
 tur. At enim si corruptæ naturæ vitio tam inor-
 dinata & a^zlas malum dandum esset, illud et-
 iam superioribus seculis in quibus homines pa-
 ri naturæ infirmitate laborabant aliquando ob-
 uenisse oportuisset nunc vero populo propinata
 libertas & inde inducta confusio, quam maiores
 nostri nunquam viderunt, non a quædam pestis
 est, nou cum omnibus, ut vos falso fingitis, sed
 cum valde paucis aut potius cum nullis vobis
 communis, frustra igitur & nequicquam corru-
 ptæ naturæ rebellio hoc loco à vobis infertur,
 quæ licet in quæuis mala satis per se ipsa propen-
 deat, tamen nisi stimulis vestris irritata, non tam
 breui temporis spacio tantos in impietate pro-
 gressus fecisset, quod i aque doctrinæ istius pe-
 stiferæ, quæ alioquin infirmam naturam totam
 infecit, poculum propinastis: quod malorum ir-
 ritamenta speciosis artibus occultata subiecistis:
 quod non tantum currentes adactis stimulis in-
 citastis sed incitatos præcipitastis, non patriæ
 sed vobis crimini vertitur. Illud si à vobis remo-
 uere vultis: doctrinæ capita quæ commemora-
 ui, in populum per vos omni studio dissemina-
 ta fuisse negate. Sin ista non tantum non negatis,

Ccc

sed

sed mordicus defenditis cur non etiam in vobis causam impietatis repositam agnoscitis? An potest esse vobis aut cuiquam dubium, eos, qui non tantum impedimenta non remouent, sed præeuntes viam commonstrant, blandimentis inuitant, adeoque incitant, causam præcipitij grauioris existere? Aut an illud etiam obscurum est, maximum ad quæuis flagitia incitamentum esse, cum impunitate permissam, vt quisque velit, viuendi licentiam? in quo sublato iudicij diuini metu & securitate inducta, id modo curet, vt in credentium numero verbis ad pietatem efficiatis quisque habeatur. hanc opinionem omnium maxime perniciosam, cum vestræ doctrinæ illecebris in mentes hominum inferri constet, & in dictis factisque vestris magna inconstantia deprehenditur. hæc hæctenus præclare ille de corrupta & collapsa disciplina Calvinistarum cum annexa causa corruptæ & falsæ doctrinæ, quia Disciplina semper doctrinæ index est, vt loquitur antiquissimus Tertullianus idem libro secundo, capite tertio, Calvinianæ Confusionis pugnantium dogmatum Calvinianos architectos nominat ait duos magnos, si placet dijs, prophetas eorum Knoxium & Goodmannum ex professo captasse occasionem armandi populi in principem. Dum Goodmannus Iudiciarias leges & totam Iudæorum politiam necessariò Christianis seruandam: ille pro principe non modò non orandum, sed etiam male imprecandum verbo & exemplo plurimis ad populum habitis concionibus doceret. quantæ inde inter plebeios rixæ? quantæ
inter

inter vosmetipfos verborum contentiones & pugna excitatae sint meminisse etiamnum potestis. Certe Audreapolitanus ille suggestus, à quo furoris & insaniae plurimae argumenta, ad multos simul menses detonabant, & in quo diuersae sententiae actores contrariam vicissim fabulam agebant testis esse potest. Fuit igitur potissima eorum dissensio de Disciplinae Ecclesiasticae forma à tota Politia Iudaeorum in usum foret reuocanda. haecenus Hameltonius libr. 2. capir. 3. Confusionis Calvinianae. Accedit alia huc efficacissima probatio, quod frustra de exculta per ipsos Disciplina glorientur Calvinistae, cum certo certius & vero verius evidentissimè ex eorum libris demonstrari atque conuici possit, eos potius omnem honestam Disciplinam sustulisse atque evertisse. etenim cum peccatum Originale usque ad eò exaggerent & amplificent etiam in renatis & baptizatis, admirabilemque fructus eius & effectus augeant in immensum manere in tinctis doceantque illud penitus non tolli sed radi, flammamque Concupiscentiae quasi inexstinguibilem statuatur & quasi Aethneum quendam ignem perpetuò flammam efflantem & quasi caminum ardentem & furnum sine refrigerio, hominemque à capite ad pedes quasi diluuium quodam peccato Originis obrutum atque oppletum, quomodo obsecro tale subiectum animusque tam vitiosè affectus ad honestam morum correctionem & emendationem per Disciplinam villo modo conformari poterit? praeterea vt praecclare docet D. Thomas Stapletonius. libro II. de Iustifi-

catione capite primo de causis peccati, heretici horum temporum præcipuè Calviniani peccati regnum varijs modis confirmarunt circa causas, remedia & discrimina peccatorum, ut notam per Disciplinam bonam peccata corrigere quam dominium & imperium peccatorum augere voluisse omnino videantur. etenim cum Christi aduentus, passio, & gratia ad peccati destructionem fuerint destinata, nonne dum heretici publicum quasi patrocinium peccati suscipiunt & peccati regnum stabilire ac erigere volentes, de causis peccatorum, differentia & remedijs pestilentissima docent omnem Disciplinam Ecclesiasticam funditus euertere voluisse iudicandi sunt? quæ tria cap. 1. libri de Iustificacione, planissime ex eorum libris Stapletonius docet, quæ breuitatis studio prætereo, & ad locum insignem nominatum beneuolum Lectorem mitto, ut inde hauriat ad satietatem, solida enim sunt & firma adde tam quod palmarium est Doctrinam Caluini, quicquid contra eosdem scribat Libertinorum sectæ, quæ omnem penitus Disciplinam tollit, causam & occasionem præsuppositis Caluini fundamentis, præbuisse ut doctè & accuratè docet Politianus Bellarmius, libro 2. de Amissione gratiæ & Statu peccati capite septimo præcipue iunctis tamen capit. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. & sequentibus. Capite autem septimo libri 2. dicti nec colligitur ac ratiocinatur ex prædictis, quod si blasphemum & Christianis auribus intolerandum videtur Deum esse peccati auctorem & solum ipsum vere peccare, ut ex do-

ctum

Strina Zuuinglij, Caluini, Beza prioribus capitulis collegerat, nihil iam restat aliud, nisi, vt aduersarij dicant, nunquam esse nec fuisse vnquam peccatum. nam neq; homines peccant cum quicquid agunt, Deo iubente & impellente atque ad eonecessitatem adferentem faciant, neque Deus etiam peccat, cum ipse, qui summum bonum est, nihil facere possit mali. atque hoc ipsum est, quod Libertini volunt, quos Caluinus à se genitos immeritò recusat agnoscere, atqui si peccatum non est, aut si liberum est nec punitur, quomodo erit vlla Disciplina, quæ est correctio peccati. Tantæ autem est huius Libertini dogmatis absurditas, vt vel ex ipso satis Caluinus admoneri potuerit, vt cogitaret quam pestilentem & perniciosam doctrinam toto mundo inuexerit. Nam si semel tollatur discrimen boni & mali, sicuti tollere conantur Libertini, continuo fides ac religio, quæ Christiani sumus, tollitur è medio & omnis Politica gubernatio ac disciplina per quam homines cum hominibus congregantur, penitus interibit. Nam si nullum est in mundo peccatum tota scriptura diuina, quæ passim per disciplinam peccata corrigit ac reprehendit, falsa erit, nulla quoque erit gehenna, nullum erit extremum iudicium, ipse etiam Christus frustra venerit in mundum peccatores saluos facere, frustra mortuus & passus est, vt sua obedientia Adami inobedientiam expiaret, frusta instituit sacramenta futura remedia & præstia peccatorum si hæc omnia ita se habent, quorsum Christiani sumus. Ac vt omit-

tamus religionem, si parricidia, adulteria, furta, proditiones, &c. peccata non sunt, certè iuste puniri nequeunt; si verò talia impunè perpetrentur quo pacto sublata Disciplina vlla societas hominum diu stare poterit; sed non est opus hos Libertinos à Caluino oriundos verbis aut rationibus confutare, qui cum ipso lumine rationis impertissimè pugnant. Rectè enim admonuit Aristoteles libro 1. Topicorum cap. 9. eos, qui de rebus clarissimis dubitant, non esse verbis, sed verbis coercendos. hæc hæctenus Bellar. libr. 2. de Amissione gratiæ & statu peccati capite septimo. Theodorus Beza in Confessione Christiana fidei capite 5. de Politia Ecclesiæ satis prolixè agit nempe à folio 192. vsque ad fol. 249. Specialiter autem & propriè de functione præbyterij & disciplina cap. 5. ab articulo 32. vsque ad articulum 35. & cap. 5. articulo 43. De ea parte iurisdictionis. quæ ad Correctiones spectat & Disciplinam Ecclesiasticam; horum autem examen differo in aliud tempus, quando si Deus vitam benigna sua gratia dederit, examinabo ex professo vniuersam Disciplinam Caluinistarum tam in eorum manuscriptis Synhodiis, quam diuersis de Disciplina libris comprehensam; illud monere breuiter contentus quod malè distinguat inter ciuiles pœnas & Ecclesiasticas, quod videlicet præbyteri, neque carceribus neque multa pecuniaria aut pœna corporali vtantur. Carcerum pœna in Iure Canonico vsitatissima & receptissima est, adèò vt innumeros canones adducere superuacaneum videatur. Pecuniaria pœna fuis-

na fuisse multatos hæreticos & Donatistas ex multis locis D. Augustini constat & ex Iure Civili.

Corporali autem pœna affici posse aliquos post Degradationem omnia iura de Degradatione loquuntur & canones. Quin & Belgica lingua existat Apologia scripta continens Christianam & iustam defensionem Caspari Coelhaessen Ministri diuini verbi Leydenfis, qua se verè sine omni blasphemia excusat & defendit contra maleuolos, qui eum falsæ doctrinæ nomine & malæ vitæ accusant edita forma Dialogi in quo duæ personæ colloquuntur, Anno domini 1580. in qua agitur Dialogice prolixè per tres arcliniones de Disciplina Ecclesiastica & præsertim quatuor præcipua capita persequitur primum est de vocabulo Disciplina & quid generatim, & quid propriè significet, secundum de auctore Disciplina agit, tertium de fine, quartum explicat quæstionem.

An possit etiam Ecclesia rectè sine Disciplina Ecclesiastica subsistere. Purgat autem & tuetur se hac Apologia contra suos aduersarios, qui eum insimulabant, quod niteretur Christianam Disciplinam tollere & penitus interimere. Spargebant quatuor de Disciplina rumusculos & opiniones.

Prima erat quod per Ministros Magistratui Leydensi Ecclesiæ Disciplina sit crepta altera, quod Disciplina ab Ecclesia in curiam & forum sit translata, tertia multi sunt prædicant

dicantes & Auditores etiam, qui censent quod nec in Saxonia, nec in Hassia & alijs Germaniæ Ecclesijs vlla omninò amplius reperia ur Disciplina, sed prorsus sit extincta Quarta & vltima opinio est eorum, qui iudicant quod apud solam Ecclesiam Geneuensem vera & solida germanæ disciplinæ ratio & forma resideat & apud nullam aliam: ideoque isti alias Ecclesias præter solam Geneuensem contemnunt, & sibi persuadent, quod nulla Ecclesia mereatur nomen Christianæ Ecclesiæ, nisi ad formam Geneuensis & Francicæ Ecclesiæ insigniter reformata sit & restituta. Huius etiam Dialogi examen atque discussionem in suum locum tempusque conueniens reijcimus, ne hic Liber æquo prolixius excrescat atque sese extendat, adijcere his possumus Martinum Bucerum, qui licet Lutheranus initio fuerit: postea tamen videtur semina Calvinismi in Anglia sparsisse is, inquam, Bucerus in libro 1. de Regno Christi capite octauo agit de Disciplina vitæ & morum administratione, & libro primo capite nono. De Disciplina poenitentiae administranda. Pertinent quoque ad argumentum de Disciplina libro 2. de Regno Christi cap. 55. & 60. & libro 2. capite 12. & libro 1. capite 4. Petrus Martyr quoque Classe 4. locorum communium capite 1. folio 746. docet politiam veterem Ecclesiasticam intercidisse, & dolet vehementer habetque insignem locum de visitationibus Ecclesiarum & qualesnam ipsi visitatores esse debeant & Classe 2. cap. 3. fol. 186. Disciplina definit facultatem quandam, quæ hominum actiones & electiones ad rationem accommodet, idque

que doctrina, correptionibus, monitionibus & & pœnis afficit cùm fuerit opus. Confert lib. 10. Eth. c. 9. Disciplinam cum agricultura, quæ ut habeat successus optatos solum fertile requirit: deinde culturam decentem & operosam, postremò bona & vtilia semina, & si quid horum trium defuerit fructibus expectatis destituimur: solum naturæ respondet, cultus disciplinæ exercitationi: sterilis ager bene cultus fert fructum & feræ bestię cicurari possunt & c. hæc ille. & Petrus Martyr Classe 4. Locorum communium cap. 5. De Disciplina & Politia & de ordine in Ecclesia, ac nominatim de excommunicatione quædam pulchra præclara satis copiosè tradit. inter alia inquit: ex intermissione Disciplinæ multitudinem corruptelarum in Ecclesiæ corpus inundasse ac irrepsisse; sed Petrus Martyr ex nostris fontibus suos irrigauit riuulos, & Calvinus Martyris præceptoris sui vestigijs institit lib. 4. c. 12. de Disciplina. Horum quoque ut & superiorum discussione alij operi, loco & tempori referuo, in quo statui gubernationem Ecclesiæ Calvinisticæ totamque politiam & Disciplinam tum in libris editis, tum in synhodiis manuscriptis comprehensam ad normam prisæ Disciplinæ & antiquitatis Ecclesiasticæ formam explorare: nam argumentum maximi ponderis vniuersam legitimam Ecclesiæ gubernationem attingens, non poterit hoc libro expediri, in quo volui ex omni genere literarum, studiorum, variaq; lectione auctorum hoc necessarium absoluerè argumentum & vtilissimū per quod solū consistit vel interit Ecclesia, illustrare.

Synagoga Protestantium turpius est ordinata quam Paganorum quoad regimen Ecclesiasticum id docet doctè, pulchrè & prolixè Guilielmus Rossæus ca. 9. libri de iusta confœderatione Principum Catholicorum contra hæreticos. Petrus Martyr in Locis Communibus-classe 3. c. 9. f. 620. lib. 8. & 25. Disciplina Ecclesiæ in satisfactionibus penè funditus interiit. In Concertatione Anglicanæ Apologiæ ca. 6. fol. 269. b. Mutata & sublata est omnis Disciplina & honestas in Anglia, sicuti Erasmus contra pseudoeuangelicos neminem dicit se vidisse meliorem factū ex sectis, sed semper factos deteriores. Porrò Calvinistarum & Lutheranorum Disciplina illa vulpina, hæc simiarum lusus satis præter nominatos antea libros, libris explicatur in libris sequentibus. In Agenda Lipsiæ impressa, Anno Domini 1564. pro Ministris Ducis Saxonix Hærici agitur copiosè von der *Zurhengerichten*, de iudicio Ecclesiæ ædilitio & Cõsistorio, de excessibus, blasphemijs, adulterijs, impudicitijs varijs contemptu doctrinæ Christianæ & Sacramentorum, tandem additur tractatus de Visitatione, ibi inter cætera proponuntur 30. Interrogatoria proponenda visitatis. Inde de Synhodiis hæc omnia à fol. 81. vsque ad foli. 88. quæ licet à Lutheranis sint tradita, tamen Calvinistæ ab hac forma non abludunt, sed consentiunt, ideo etiam inter Calvinisticam Disciplinam retuli. In Agenda Nurenburgensi Viti Theodori edita Anno 1563. c. 14. agitur per 8. folia latè de Excommunicatione, quomodo & contra quos ea vtendum sit. In Agenda Heydelbergensi edita Anno 1585. fo. folio

folio 66. agitur de excommunicatione, sic & in Agenda Mompelgatēsi & alijs de Disciplina pertractatur, Mompelgartensis maximè tractat de disciplina & gbernatione Ecclesiæ quæ omnia suo tempore examinabuntur & discutientur. Patres seculi Cypriani à Caluio & Magdeburgensibus centuria 3. ca. 4. damnantur omnes, quippe qui doctrinam de Disciplina Pœnitentiæ mirè deprauarunt omnes, quo pacto? nam canonum austeritas, quæ viguit ea ætate, maiorem in modum displicet huic sectæ plausibili, quæ triclinijs aptior est, quam templis, voluptuarias aures titillare & puluillos sub omni cubito ponere. Ezech. cap. 13. vers. 18. sic libidines monstrosæ ex hæresi Iouiniani prouenere, vsque adeò non seruant disciplinam hæretici. Baronius tomo 4. Annalium, folio 629. ipse Arrius Epicureus Crapularum librum scripsit idem Baronius tom. 3. Annal. Caluinus lib. 3. ca. 3. Institutionum vers. 16. reprehendit veterum nimiam seueritatem in disciplina satisfactionum. Prodiit de Politia & Disciplina Ecclesiastica Calvinistarum Anno Domini 1595. in autumno scriptum prolixum & copiosum ex omnibus eius argumenti libris & praxi eorum collectum per Pastorem Herbornensem. Iquod nos excussimus, & suo tempore Deo volente vnà cùm Synhodi Caluinisticis Gallicis & Belgicis latius discutiemus & examinabimus.

CAPVT